

פרשת בהעלותך תשפ"ד

מחשבות ונקודות לתשומת לב על פרשת השבוע, שהן הזמנה לדיון משפחתי ואישי. המחשבות מנוסחות כ..מחשבות, כשיחה של אשה שקוראת את החלק היומי של פרשת השבוע, ומשוחחת עם עצמה. שלישי - חלק הפרשה שהוא "שלישי" וכן הלאה.

שבת של שלום והנאה, גילי
ואם תרצו לחלוק את מחשבותיכם, הגיבו בלוג או כתבו לי 0542593212

שלישי

1. יפה המחשבה העצמאית, היצירתית, המודעת של האנשים הטמאים לגבי מקומם בחג. זו לא מחשבה של עבד, זו מחשבה של חירות, ולכן בהחלט ראוי היה למצוא את הדרך שיחגגו את פסח, חג החירות. יש כאן הבנה עמוקה של האנשים האלה שגם כשהם לא בחירות מוחלטת (הטומאה מגבילה), הרי במהותו האדם נמצא בחירות וראוי לחירות בסיסית, ולכן הם רוצים לחגוג את חג הפסח, וטורחים ושואלים את משה.

ענותו של משה שידע שעליו לשאול את הקב"ה, והתבונן במקומו בסקרנות ובלב פתוח, ולא "ניחש מראש" מה תהיה התוצאה. לקח מנהיגותי חשוב ממשה רבינו - אל תשער את התוצאה, תברר באמת.

2. המחשבה הקודמת מעוררת את השאלה מדוע האנשים היו טמאים. מה הם עשו, מה טמא אותם. העובדה שהיו כמה אנשים טמאים (כמה?) מראה שהיתה סיטואציה של בחירה אם להטמא או לא. שוב, אקט של בחירה, של חירות, והאנשים השתמשו ביכולת הבחירה שלהם. להבין שמתוך הטומאה מתגלה היכולת להיות בחירות, ושהיא מאפשרת מצב של בחירה.

3. מתוך הסיפור "הקטן", וה"ספונטני" על פסח שני, שבעצם הוליד מצווה שנספרת בתרי"ג (האם לא נאמרה בהר סיני? עוד שאלה), עולה ההבנה שלחגוג את פסח אינו דבר מובן מאליו, ושיש כמה אפשרויות:

- לחגוג פסח בטהרה עם המשפחה בחבורה
- להיות בדרך ולחגוג אחר כך
- להיות טמא ולחגוג אחר כך
- לחדול לעשות את הפסח ולהתחייב בכרת.
- פסח של הגר ואזרח הארץ.

שאלת האנשים הטמאים חושפת מנעד של "שמירת הפסח" שלא היה גלוי לעין קודם.

4. מעניין לברר מדוע יש כפל "איש" בציווי ה' על פסח שני.
דָּבַר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי-יְהִי־טֹמֵא | לְנֶפֶשׁ אוֹ בְּדֶרֶךְ רַחֲקָה לָכֶם אִו
לְדַרְתֵּיכֶם וַעֲשֵׂה פֶסַח לָהּ (במדבר ט, י).

5. בפסוק יג מובא מקרה ספציפי - "וְהָאִישׁ אֲשֶׁר-הוּא טָהוֹר וּבְדֶרֶךְ לֹא-הָיָה וְחָדַל
לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמִּיהָ כִּי | קָרַבָּן ה' לֹא הִקְרִיב בְּמַעַדוֹ חֲטָאוֹ יִשָּׂא
הָאִישׁ הַהוּא".

איש ללא תירוץ של טומאה ודרך (לברר מהן המהויות השונות של טומאה/טהרה
ודרך), ש"חדל"לעשות פסח. לפי אונקלוס "וְיִתְּמַנַּע מִלְמַעְבַּד פֶּסַחָא" - נמנע. כלומר
היה נוהג לעשות פסח, והחליט לא לעשות פסח באופן מודע ובחירי.

האם יש עוד מצוות שמסופר לנו מה קורה אם **אדם מפסיק לקיים אותן?**
(לברר על יו"כ שגם שם יש עונש כרת).

7. עיון במפרשים מלמד שהאנשים הטמאים הם הכהנים שנשאו את גופות נדב
ואביהוא שמתו בחנוכת המשכן, על כן היו טמאים. נשים לב לכך שמדובר בכהנים -
מעמד שיש לו גישה לשאלת שאלות הלכתיות.

רביעי

1. התורה, שמודדת מילים, שכתובה בתמציתיות, מפרטת ומאריכה באופן שנראה
מוגזם את ההוראות לגבי מסעות וחניות בני ישראל במדבר. במיוחד כאשר מדובר
בהוראת שעה המכוונת למסע של בני ישראל לכנען.

כותרת: על-פי ה', יִסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל-פִּי ה', יִחַנוּ: כָּל-יָמֵי, אֲשֶׁר יִשְׁכֵּן הָעֵנָן
עַל-הַמִּשְׁכָּן--יִחַנוּ.

זמן ארוך - וּבְהָאֲרִיז הָעֵנָן עַל-הַמִּשְׁכָּן, יָמִים רַבִּים--וְשָׁמְרוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-מִשְׁמֶרֶת ה',
וְלֹא יִסְעוּ.

זמן קצר - וַיֵּשׁ אֲשֶׁר יְהִי הָעֵנָן, יָמִים מְסָפָר--עַל-הַמִּשְׁכָּן; עַל-פִּי ה' יִחַנוּ, וְעַל-פִּי ה'
יִסְעוּ.

יממה אחת - וַיֵּשׁ אֲשֶׁר-יְהִי הָעֵנָן, מֵעֶרֶב עַד-בֹּקֶר, וְנִעְלָה הָעֵנָן בַּבֹּקֶר, וְנָסָעוּ; או יומם
וְלַיְלָה, וְנִעְלָה הָעֵנָן וְנָסָעוּ.

יומיים/חודש/שנה - או-יָמִים או-חֹדֶשׁ או-יָמִים, בְּהָאֲרִיז הָעֵנָן עַל-הַמִּשְׁכָּן לְשָׁכֵן עָלָיו,
יִחַנוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל, וְלֹא יִסְעוּ; וּבְהִעָלְתוֹ, יִסְעוּ.

סיום: על-פי ה' יִחַנוּ, וְעַל-פִּי ה' יִסְעוּ: אֶת-מִשְׁמֶרֶת ה' שָׁמְרוּ, עַל-פִּי ה' בִּידוּיָאמַר מֹשֶׁה,
לְחַבֵּב בֶּן-רְעוּאֵל הַמִּדְיָנִי חֵתָן מֹשֶׁה, נֹסְעִים אֲנִיחוּ אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה, אֹתוֹ אֵתָן
לָכֶם; לָכֶה אֲתָנוּ וְהִטַּבְנוּ לָהּ, כִּי-יְהוָה דִּבֶּר-טוֹב עַל-יִשְׂרָאֵל. מֹשֶׁה.

שם ה' מופיע תשע פעמים בששת הפסוקים הללו והם כתובים כמנטרה שאפשר לשנן - "על פי ה' יסעו, ועל פי ה' יחנו", ואפשר לומר אותה גם הפוך. כך שמה שחשוב כאן זה "על פי ה'".

לימינו נלמד מכך שתחנות חיינו הן בהשגחה פרטית של ה', שלא נוכל להתקדם או לעזוב, אלא על פי עצתו. ומסיום ההוראה "את משמרת ה' שמרו" אנו לומדות שלא משנה לכמה זמן הגענו לתחנה מסוימת, אפילו ליממה אחת, עלינו להגשים את השליחות שלנו במקום בו אנו נמצאות.

חמישי

משה מציע ליתרו להצטרף אל עם ישראל:
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, לְחַבֵּב בֶּן-רְעוּאֵל הַמִּדְיָנִי חֵתִן מֹשֶׁה, נִסְעִים אֲנִי וְאֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה', אֲתוּ אֲתֵּן לָכֶם; לָכֶה אֲתָנוּ וְהִטְבְּנוּ לָךְ, כִּי-הוּא דִבֶּר-טוֹב עַל-יִשְׂרָאֵל.

יתרו משיב שלא יצטרף:
וַיֹּאמֶר אֵלָיו, לֹא אֵלָי: כִּי אִם-אֶל-אֶרֶצִי וְאֶל-מוֹלַדְתִּי, אֵלָי.

משה חוזר על הצעתו:
וַיֹּאמֶר, אֶל-נָא תַעֲזֹב אֲתָנוּ: כִּי עַל-כֵּן יָדַעְתָּ, חָנַתְנוּ בַּמִּדְבָּר, וְהָיִיתָ לָנוּ, לְעֵינָיִם. וְהָיָה, כִּי-תֵלֵךְ עִמָּנוּ: וְהָיָה הַטוֹב הַהוּא, אֲשֶׁר יִיטִיב ה' עִמָּנוּ--וְהִטְבְּנוּ לָךְ.

תשובתו של יתרו אינה כתובה, ובעצם ללא דברי הפרשנים, לא נוכל לדעת אם הוא הצטרף אל בני ישראל או לא.

עיון בהצעתו של משה מלמד אותנו כמה דברים:
1. ההצעה הראשונה היא הצעה כללית להצטרף אל מסעו של עם ישראל. ההצעה השניה של משה היא הצעה יותר אישית (בקריאה מסוימת, לא בהכרח) שבה משה מבקש את עזרתו של יתרו בהנהגה.
2. שמת לב שמשה מרמז שיתרו לא מוזמן להצטרף אל בני ישראל כשווה בין שווים - ה' ייטיב עם ישראל (אֲשֶׁר יִיטִיב ה' עִמָּנוּ), וישראל יטיב עם יתרו (וְהִטְבְּנוּ לָךְ).
כמובן שאפשר לקרוא את זה גם כך - הצטרף אלינו והפוך ל"ישראל" וכל הטוב העתיד להיות של ישראל יפול להיות גם מנת חלקך. שתי הקריאות אפשריות (ובוודאי יש עוד אפשרויות).

3. נשים לב לתשובתו של יתרו: כִּי אִם-אֶל-אֶרֶצִי וְאֶל-מוֹלַדְתִּי, אֵלָי.
היא הפך תשובתו של אברהם אבינו לציווי "לך לך". מה ניתן ללמוד מזה?

